

**ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

41100 Зуунмод, Төв аймаг
Утас: 70272248, Факс: 70272582, И-мэйл: tuv@iaudit.gov.mn

2021.08.15 № 01/69
танай _____ -ны № _____ -т

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл болох гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний тайлан, худалдан авах ажиллагааны тайлан нь санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

D 2021/2021 он/ALBAN BICHIG

1902185

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

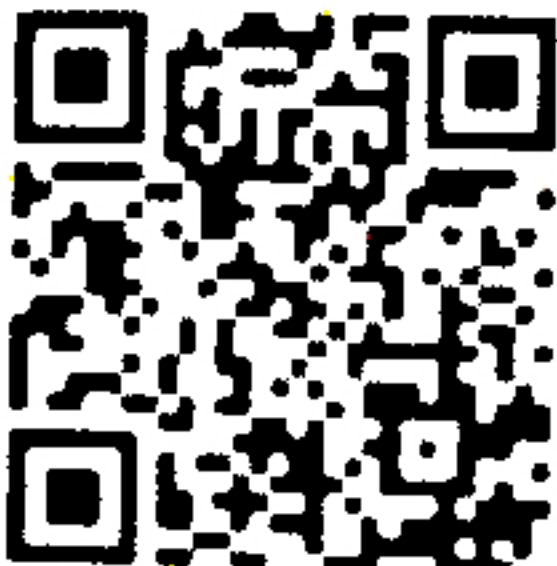
САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2021/36/СТА-ТШЗ

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Зуунмод 2021 он

Аудитын газрын дарга / Зөвлөх захирал / Урьдчилж хэлсэн
Утас: 70272092 | Цахим хаяг: info@maca.mn

Аудитын менежер / Олонжорлон
Утас: 70273489 | Цахим хаяг: olonzhorlon@maca.mn

Ахлах аудитор / Т.Малсайх
Утас: 70273264 | Цахим хаяг: malssai@maca.mn

Санхүүгийн аудитын танилцуулга, үндэслэл, тайланг урьдчилж хэлсэн байдлаар бусад хэргээр ойлгох үүрэггүй. Өөрөөр мэдээлэл авахыг зөвшөөрж байна.
MACA-гийн үйлчилгээний хугацаа: 2013-2021 онд
MACA-гийн үйлчилгээний хугацаа: 2021 онд
MACA-гийн үйлчилгээний хугацаа: 2022 онд

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ИТХ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал
ИТХТ	Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын тэргүүлэгчид
НБББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг

Агуулга

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт	3
2.Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан	5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан	5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан	6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	8
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	9
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан	Error! Bookmark not defined.
3. Аудитын тайлан	10
3.1. Ерөнхий зүйл	10
3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй	10
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, дотоод хяналт	11
3.4. Материаллаг байдал	11
3.5. Санхүүгийн тайлангийн үзүүлэлтүүд	12
3.6. Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт санхүүжилт	13
3.7. Шилэн дансны мэдээлэл	14
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт	14
3.9. Аудитын илрүүлэлт	14
Залруулсан алдаа	14
Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил	14
Аудитын зөвлөмж	14
3.10. Балансын дараах үйл явдал болон дараагийн аудитаар авч үзэх анхаарал татахуйц бусад чухал асуудлууд	14
4. Менежментийн захидал	15
5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт	Error! Bookmark not defined.

1.Төрийн аудитын санал, дүгнэлт

ТӨВ АЙМГИЙН ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

Утас: 70272248 / Факс: 70272582 / Эмнэлт: 11000000000000000000

2021.03.15 № 4/19
Тайлбар

ТӨВ АЙМГИЙН БАЯНДЭЛГЭР
СУМЫН ИТХ-ЫН НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА Ё.БАТХУЯГ ТАНАА

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 6.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын сумын ИТХ-ын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагуудын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ. Бусад мэдээлэл болох гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний тайлан, худалдан авах ажиллагааны тайлан нь санхүүгийн ба санхүүгийн бус мэдээллийг агуулсан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй. Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

В 2021/2021 он/ALBAN BICHIG

1902185

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл баягаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

D 2021/2021 он/ALBAN BICHIG

2. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

СТ-1А

САНХҮҮГИЙН БАЙДЛЫН ТАЙЛАН

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	1,159,900.44	961,000.45
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	1,159,900.44	961,000.45
354	Хангамжийн материал	1,159,900.44	961,000.45
35410	Бичиг хэргийн материал	124,100.00	00.00
35420	Аж ахуйн материал	505,000.00	855,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	424,800.44	00.45
35470	Бусад хангамжийн материал	106,000.00	106,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,294,500.00	1,788,499.96
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,294,500.00	1,788,499.96
392	Биет хөрөнгө	2,294,500.00	1,788,499.96
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	3,530,000.00	3,530,000.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,270,000.00	-1,776,000.04
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	1,212,735.00	1,212,735.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,212,735.00	-1,212,735.00
39217	Ном	34,500.00	34,500.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,454,400.44	2,749,500.41
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,454,400.44	2,749,500.41
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,454,400.44	2,749,500.41
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,633,015.00	1,633,015.00
51102	- хувийн	1,633,015.00	1,633,015.00
512	Хуримтлагдсан үр дүн	1,815,197.44	1,110,297.41
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	1,815,197.44	1,815,197.44
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-704,900.03
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	6,188.00	6,188.00
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,454,400.44	2,749,500.41

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

СТ-2А

САНХҮҮГИЙН ҮР ДҮНГИЙН ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	45,567,000.00	51,241,700.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	2,108,700.00	9,000.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	2,108,700.00	9,000.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	2,080,000.00	00.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	28,700.00	9,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	43,458,300.00	51,232,700.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	43,458,300.00	51,232,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	43,458,300.00	51,232,700.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	43,516,499.64	51,946,600.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	43,516,499.64	51,946,600.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	42,525,852.30	50,027,979.03
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	32,333,716.44	40,146,861.00
210101	Үндсэн цалин	32,333,716.44	26,124,686.00
210102	Нэмэгдэл	00.00	10,217,775.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	00.00	3,804,400.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	3,306,436.22	4,202,818.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	2,700,721.71	2,639,975.92
210202	Тэтгэмжийн даатгал	317,729.73	387,468.05
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	254,184.78	309,774.03
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	00.00	77,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	33,800.00	787,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	3,210,299.64	3,556,699.99
210401	Бичиг хэрэг	874,500.00	919,900.00
210402	Тээвэр, цагахуун	2,060,799.64	2,361,799.99
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	275,000.00	275,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	687,000.00	251,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	687,000.00	251,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,608,000.00	364,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	1,608,000.00	364,600.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,380,400.00	1,506,000.04
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	620,400.00	500,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	670,000.00	500,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	90,000.00	506,000.04
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	990,647.34	1,918,621.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	500,000.00	500,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	500,000.00	500,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн өрөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	490,647.34	1,418,621.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	490,647.34	1,418,621.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	2,050,500.36	-704,900.03
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	2,050,500.36	-704,900.03

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

СТ-2А

МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭНИЙ ТАЙЛАН

/Төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	43,458,300.00	51,232,700.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,745,700.00	00.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,745,700.00	00.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,745,700.00	00.00
1200043	Урьд оны үлдэгдэлээс санхүүжих	1,745,700.00	00.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	41,712,600.00	51,232,700.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	41,712,600.00	51,232,700.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	41,712,600.00	51,232,700.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	43,458,300.00	51,232,700.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	43,458,300.00	51,232,700.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	42,467,652.66	49,314,079.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	31,708,199.66	40,146,861.00
210101	Үндсэн цалин	21,231,999.66	26,124,686.00
210102	Нэмэгдэл	6,884,500.00	10,217,775.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,591,700.00	3,804,400.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх	3,931,953.00	4,202,818.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	2,725,853.00	2,639,975.92
210202	Тэтгэмжийн даатгал	301,500.00	387,468.05
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	241,200.00	309,774.03
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	62,100.00	77,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	601,300.00	787,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,213,800.00	2,110,800.00
210401	Бичиг хэрэг	495,800.00	495,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,443,000.00	1,340,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	275,000.00	275,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	615,000.00	251,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	615,000.00	251,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,998,700.00	1,602,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,998,700.00	1,602,600.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,000,000.00	1,000,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,000,000.00	1,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	990,647.34	1,918,621.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	500,000.00	500,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	500,000.00	500,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	490,647.34	1,418,621.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	490,647.34	1,418,621.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

СТ-4А

ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Код	Үзүүлэлт	Зөвгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	/ төгрөгөөр /
						Зөвгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,633,015.00	6,188.00	-235,302.92	00.00	1,403,900.08
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,633,015.00	6,188.00	-235,302.92	00.00	1,403,900.08
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-29,499.64	00.00	-29,499.64
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,633,015.00	6,188.00	1,815,197.44	00.00	3,454,400.44
D01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,633,015.00	6,188.00	1,815,197.44	00.00	3,454,400.44
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,633,015.00	6,188.00	1,815,197.44	00.00	3,454,400.44
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	00.00	-704,900.03	00.00	-704,900.03
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,633,015.00	6,188.00	1,110,297.41	00.00	2,749,500.41

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

тг

ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТАЙЛАН

/ төгрөгөөр /

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайланг оны	
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	Мөнгө, түүнтэй адилгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	52,031,800.00	49,814,079.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	52,031,800.00	49,814,079.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	51,531,800.00	49,314,079.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	40,294,900.00	40,146,861.00
210101	Үндсэн цалин	26,104,100.00	26,124,686.00
210102	Нэмэгдэл	10,239,700.00	10,217,775.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	3,951,100.00	3,804,400.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	5,439,900.00	4,202,818.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	3,824,900.00	2,639,975.92
210202	Тэтгэмжийн даатгал	402,900.00	387,468.05
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	322,400.00	309,774.03
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	83,800.00	77,800.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	805,900.00	787,800.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	2,112,300.00	2,110,800.00
210401	Бичиг хэрэг	495,800.00	495,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	1,340,800.00	1,340,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	275,700.00	275,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	684,700.00	251,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	684,700.00	251,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	2,000,000.00	1,602,600.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	2,000,000.00	1,602,600.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,000,000.00	1,000,000.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,000,000.00	1,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	500,000.00	500,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	500,000.00	500,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	500,000.00	500,000.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	52,031,800.00	49,814,079.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	52,031,800.00	49,814,079.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	52,031,800.00	49,814,079.00
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	02.00	02.00
620001	Удирдах ажилтан	01.00	01.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	01.00	01.00

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3, 6.6 дахь заалтыг болон 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасан бүрэн эрхийн хүрээнд Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүгнэлтийг нарийн бичгийн дарга Ё.Батхуяг танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд шалгагдагч этгээдийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтад хийсэн үнэлгээ, аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал бүхий аудитын дүгнэлт түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан толилуулав.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээдэд нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт болон өөрийн орлогын талаар өгсөн зөвлөмжүүдийг менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 02 дүгээр сарын 25-аас 2021 оны 03 дугаар сарын 08-ны хооронд Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын ахлах аудитор Т.Майцэцэг хариуцаж хэрэгжүүлэв.

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн 04/04 дугаар бүхий албан бичгээр ирүүлсэн байна.

3.2. Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын үйл ажиллагааны чиглэлийг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд:

- Нутгийн өөрөө удирдах ёсыг бэхжүүлж, орон нутгийн нийгэм эдийн засгийн асуудлыг төлөөллийн зарчмаар бие даан шийдвэрлэх
- Ард иргэдийнхээ амьжиргааны түвшинг дээшлүүлэх замаар сум орон нутгаа хөгжүүлэх

Тайлант хугацаанд байгууллагын санхүүгийн үйл ажиллагаанд мөрддөг хууль, тогтоомж, бодлого, журамд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Төрийн албаны тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системд бүрэн шилжсэн.
- "Төрийн үйлчилгээний ажилтнуудад төрийн алба хаасан хугацааны нэмэгдэл" цалин олгож эхэлсэн.
- "Төрийн албан хаагчид өндөр насны тэтгэвэрт гарахад нэг удаагийн буцалтгүй тусламж олгох журам" мөрдөж эхэлсэн
- 2020 оны 10 дугаар тогтоол "Төрийн болон орон нутгийн өмчийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай"
- 2020 оны 21 дүгээр тогтоол "Жагсаалт батлах тухай"

- 2020 оны 78 дугаар тогтоол "Бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай"
- 2020 оны 114 дүгээр тогтоол "Бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай"
- 2020 оны 151 дүгээр тогтоол "Тогтоолын хавсралтад нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай"
- 2020 оны 163 дугаар тогтоол "Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн систем нэвтрүүлэх тухай"
- 2020 оны 168 дугаар тогтоол "Коронавируст халдвар (COVID-19)-ын цар тахлын үед төсвийн зохицуулалт хийх зарим арга хэмжээний тухай"
- 2020 оны 183 дугаар тогтоол "Бүх нийтийн бэлэн байдлын зэрэгт шилжүүлсэнтэй холбогдуулан эдийн засгийг дэмжих чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай"

3.3 НЯГТЛАН БОДОХ БҮРТГЭЛИЙН ҮНДСЭН БОДЛОГО, ДОТООД ХЯНАЛТ

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ нь 2020 оны санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь 2013 онд боловсруулан батлагдсан ба энэ нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой бүрэн нийцэхгүй байна.

Аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Санхүү хяналт, аудитын албанаас 2020 оны төлөвлөгөөний дагуу 15 сумын 101 байгууллагад санхүүгийн хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлсэн байна. Тус байгууллага нь уг хяналт шалгалтад хамрагдсан ба хяналт шалгалтаар төлбөр зөрчил илрээгүй байна.

Аймгийн Засаг даргын нэрэмжит үзлэг 2 удаа бүх сум байгууллагыг хамран явагдсан байна.

Байгууллагын дотоод хяналтын багийг ЗДТГ-ын дотоод хяналтын баг хэрэгжүүлдэг байна.

3.4. МАТЕРИАЛЛАГ БАЙДАЛ

Аудитыг төлөвлөх болон гүйцэтгэх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт орлогыг сонгож, эрсдэлийн түвшнийг "Дунд" гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2020 оны эхний хагас жилийн санхүүгийн тайлангийн нийт орлогын 26,044.0 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 260.4 мянган төгрөгөөр тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд өөрчлөх шаардлагатай гэж үзлээ.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг тооцсон суурь үзүүлэлт нийт орлогын дүн өөрчлөгдсөн тул гүйцэтгэлийн шатны нийт орлогын 51,241.7 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 512.4 мянган төгрөгөөр дахин тооцов

3.5. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 704.9 мянган төгрөгөөр буюу 20,4 хувиар буурсан байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс бараа материал, үндсэн хөрөнгийн дансанд материаллаг өөрчлөлт гарсан байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

Үзүүлэлт	/мянган төгрөг/		
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	-	-	
Авлага	-	-	
Бараа материал	1,159.9	961.0	- 198.9
Үндсэн хөрөнгө	2,294.5	1,788.5	- 506.0
Нийт хөрөнгийн дүн	3,454.4	2,749.5	- 704.9
Өр төлбөр	-	-	-
Засгийн газрын оролцоо /ээдийн өмч/	3,454.4	2,749.5	- 704.9
Нийт өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө өмчийн дүн	3,454.4	2,749.5	- 704.9

Мөнгөн хөрөнгө данс нь оны эхэнд болон эцэст 0 үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан байна. Энэ нь төсвийн зарцуулаагүй үлдэгдэл 1,418.6 мянган төгрөгийг төсөвт буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Авлага, өглөг дансны оны эхэнд болон оны эцэст 0 үлдэгдэлтэй тайлагнагдсан байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 961.0 мянган төгрөг болж 198.9 мянган төгрөгөөр буурсан нь бичиг хэрэг, түлш, шатах тослох материалын данстын оны эхний үлдэгдэл зарцуулагдсанаас шалтгаалжээ.

Үндсэн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 1,788.5 мянган төгрөг болж 506.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант оны элэгдлийн зардал 506.0 мянган төгрөгөөр тооцогдсоноос шалтгаалжээ.

Биет бус хөрөнгө байхгүй байна.

Засгийн газрын оролцоо дансны үлдэгдэл 2,749.5 мянган төгрөг болж 704.9 мянган төгрөгөөр буурсан нь тайлант үеийн үр дүн буурснаас шалтгаалжээ. Энэ нь тайлант оны элэгдлийн зардалтай холбоотой байна.

Санхүүгийн үр дүнгийн тайлангаарх нийт орлогын дүн 51,241.7 мянган төгрөг болж, өмнөх оноос 5,674.7 мянган төгрөгөөр өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан орон нутгийн төсвөөс санхүүжих санхүүжилтийн орлого байна. Энэ нь орон нутгийн төсвөөс санхүүжих санхүүжилтийн орлого 9,520.1 мянган төгрөгөөр нэмэгдэж, татварын бус орлого /урьд оны шилжих үлдэгдэл/ 2,099.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь нөлөөлсөн байна.

Нийт зардал мөнгөн гүйлгээний тайлангийн үзүүлэлтээр өмнөх оны гүйцэтгэлээс 7,774.4 мянган төгрөгөөр буюу 17,89 хувиар өссөн байна. Өмнөх оны үзүүлэлтээс материаллаг өөрчлөлт гарсан цалин, хөлс нэмэгдэл урамшууллын зардал байна. Энэ нь цалин нэмэгдэл хөлс 8,438.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн байна.

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлангаар өмнөх оны үр дүн рүү хаасан нягтлан бодох бүртгэлийн залруулга байхгүй болно.

3.6. ТӨСВИЙН ТӨЛӨВЛӨЛТ, ГҮЙЦЭТГЭЛ, НЭМЭЛТ САНХҮҮЖИЛТ

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2020 оны төсвийн төсөлд цалин нэмэгдэл хөлсийг нэмэгдүүлэн санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг 48,448.8 мянган төгрөгөөр буюу 2019 оны батлагдсан төсвөөс 4,990.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэн төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн 2020 оны төсвийн төсөлд өгсөн саналыг 3,583.0 мянган төгрөгөөр, 2019 оны батлагдсан төсвөөс 8,573.5 мянган төгрөгөөр тус тус нэмэгдүүлэн, 52,031.8 мянган төгрөгөөр баталсан байна. Энэ нь төсвийн төсөлд тусгасан цалин, нэмэгдэл урамшуулал, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардал нэмэгдсэнээс шалтгаалсан байна.

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант 2020 онд төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 2 хөтөлбөрийн 4 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр орон нутгийн төсвөөс 52,031.8 мянган төгрөгийн төсөв авахаар төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр орон нутгийн төсвөөс 799.1 мянган төгрөгөөр дутуу буюу 51,232.7 мянган төгрөгийн санхүүжилтийг авч, урсгал үйл ажиллагаанд 49,814.1 мянган төгрөгийг зарцуулж, зарцуулаагүй үлдэгдэл 1,418.6 мянган төгрөгийг буцаан төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 49,814.1 мянган төгрөг буюу 95,7 хувьтай хэрэгжсэн байна.

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 3.6-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах дансаар орлого төвлөрүүлэн зарцуулаагүй байна.

3.7. ШИЛЭН ДАНСНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам"-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй Шилэн дансанд тайлант хугацаанд оруулбал зохих 149 мэдээллээс хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 2 мэдээлэл, хугацаандаа 145 мэдээллийг байршуулсан байна. Тухайн жилийн төсөвт орсон нэмэлт өөрчлөлт хэсэгт батлагдсан төсөв гүйцэтгэл хэтрэлт, хэмнэлтийн мэдээллийг давхар байршуулсан байна. Засгийн газрын 2016 оны 29-р тогтоолоор батлагдсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох тухай журам"-ыг баримтлан цахим хуудсанд байршуулах мэдээллийн үнэн зөв байдлыг ханган ажиллах зөвлөмж өглөө.

3.8. ӨМНӨХ ЗӨВЛӨМЖИЙН ХЭРЭГЖИЛТ

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар тус байгууллага нь түүвэрт хамрагдан шалгагдсан тул зөвлөмж өгөгдөөгүй байна.

3.9. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 7.920.9 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс, аудитын явцад 5.694.9 мянган төгрөгийн 3 алдааг залруулж, 2.118.0 мянган төгрөгийн материаллаг бус алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 2 зөвлөмж өглөө.

1. Залруулсан алдаа

Аудитаар нягтлан бодох бүртгэлийн бичилт, тооцоолол болон тайлагналын алдаатай дараах залруулгыг санхүүгийн тайланд тусгаж, баталгаажуулав. Үүнд:

1. Санхүүгийн үр дүнгийн өмнөх оны үйл ажиллагааны нийт орлого 2.080.0 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны үр дүн 2.021.0 мянган төгрөгөөр, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд батлагдсан төлөвлөгөөг 170.8 мянган төгрөгөөр тус тус зөрүүтэй байсныг аудитын явцад залруулав.
2. Шатах тослох материалын данснаас 83.1 мянган төгрөгийг бичиг хэргийн зардалд буруу бүртгэсэн байсныг аудитын явцад залруулав.
3. Судалгааны Д301/02 маягтаар дуудлагаар автомашинд зарцуулсан 1,340.0 мянган төгрөгийн шатахууны мэдээллийг орхигдуулсан байсныг аудитын явцад залруулав.

2. Зөвлөмж өгөхөөс бусад байдлаар шийдвэрлэсэн алдаа, зөрчил гараагүй болно.

3. Аудитын зөвлөмж

Аудитаар илэрсэн шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээлэл болон худалдан авалтыг и-баримтаар баримтжуулахтай холбоотой 2,226.0 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчилд 2 зөвлөмж өгч, менежментийн захидалд тусгав.

3.10. БАЛАНСЫН ДАРААХ ҮЙЛ ЯВДАЛ БОЛОН ДАРААГИЙН АУДИТААР АВЧ ҮЗЭХ АНХААРАЛ ТАТАХУЙЦ БУСАД ЧУХАЛ АСУУДЛУУД

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны санхүүгийн тайланд аудит хийх явцад худалдан авалтыг QRкодоор баталгаажуулаагүй байсан тул дараагийн аудитаар авч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

4. Менежментийн захидал

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

Худалдан авалтай холбоотой асуудал

1.1. Илрүүлэлт:

Аудитаар албан томилолтын зардлаас 108.0 мянган төгрөгийг аудитын төлбөрт шилжүүлсэн Багануур НИК ХХК, Гурван алмаз худалдаа ХХК, Цаст Гурван Уул ХХК, Н.Пүрэвсүрэн нартай хийсэн 3,723.8 мянган төгрөгийн худалдан авалтын түүвэрлэн шалгахад 2,118.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн баримтыг QRкодоор баталгаажуулаагүй байна. Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-д "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно", Сангийн сайдын 2017 оны 347-р тушаалын НХМаягт5 "Төлбөрийн баримт нь ... Төлбөрийн баримтыг цахим гарын үсэг эсхүл тусгай нууцлалын QRкодоор баталгаажуулах бөгөөд Монгол Улсын Стандарт MNS 6529:2015 "Татварын нэгдсэн системд ашиглах төлбөрийн баримтын ерөнхий шаардлага"-д заасан загварын дагуу бүртгэлийн машинаар хоёр хувь үйлдэнэ" гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын "иж бүрэн байх", "үнэн зөв байдал" гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

1.2. Эрсдэл:

Анхан шатны баримтыг и-баримтаар баталгаажуулаагүй байх

1.3. Өгсөн зөвлөмж:

Сангийн сайдын 2017 оны 347-р тушаалаар батлагдсан анхан шатны бүртгэлийн маягтыг зааврын дагуу бүрэн хөтөлж, хэвших ба худалдан авалт хийх бүрд и-баримтыг бүрдүүлж байх

1.4. Байгууллагаас өгсөн хариу тайлбар:

Зөвшөөрсөн цаашид алдаа гаргахгүй.

Шилэн данстай холбоотой асуудал

2.1. Илрүүлэлт:

Шилэн дансанд тайлант хугацаанд оруулбал зохих 149 мэдээллээс хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 2 мэдээлэл, хугацаандаа 145 мэдээллийг байршуулсан байна. Тухайн жилийн төсөвт орсон нэмэлт, өөрчлөлт хэсэгт батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, хэтрэлт, хэмнэлтийн мэдээллийг давхар байршуулсан нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1-д "мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх", 4.1.2-т "мэдээлэл ойлгомжтой, ач холбогдолтой байх" зарчмуудыг хэрэгжүүлж ажиллаагүй, санхүүгийн тайлангийн "үнэн зөв байдал" гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна

2.2. Эрсдэл:

Шилэн дансны тухай хуулийг бүрэн хэрэгжүүлж ажиллаагүй.

2.3. Өгсөн зөвлөмж:

Засгийн газрын 2016 оны 29-р тогтоолоор батлагдсан "Шилэн дансны цахим хуудсанд тавигдах мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох тухай журам"-

ыг баримтлан мэдээллийг хуулийн хугацаанд үнэн зөв, иж бүрэн байршуулж ажиллах

2.4. Байгууллагаас өгсөн харуу тайлбар:

Зөвшөөрсөн цаашид алдаа гаргахгүй.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 06 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

5. Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо: 2020.12.31	Аудитын нэр: 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн вудит	Аудитын код: ТӨА-2021/36/СТА-ТШЗ
Шалгагдсан байгууллагын нэр:	Баяндалгэр сумын ИТХ	Мянган төгрөг

№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	АБ-аас гаргасан шийдэл		Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
			Нэр	Албан тушаал	Овог нэр	
	1	2	3	4	5	
1	Санхүүгийн үр дүнгийн өмнөх оны үйл ажиллагааны нийт орлого 2,080.0 мянган төгрөг, үйл ажиллагааны үр дүн 2,021.0 мянган төгрөгөөр, батлагдсан төлөвлөгөөг 170.8 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан.	4,271.8	Залруулсан	Дарга Ня-бо	Ё.Батхуяг Н.Мөнхзул	
2	Шатах тослох материалын данснаас 83.1 мянган төгрөгийг бичиг хэргийн зардалд бүртгэсэн.	83.1	Залруулсан	Дарга Ня-бо	Ё.Батхуяг Н.Мөнхзул	
3	Судалгааны Д301/02 маягтаар дуудлагаар 1,340.0 мянган төгрөгийн шатахууны мэдээллийг орхигдуулсан.	1,340.0	Залруулсан	Дарга Ня-бо	Ё.Батхуяг Н.Мөнхзул	
3	Тайлант оны албан томилолтын зардлаас аудитын төлбөрт 108.0 мянган төгрөгийг шилжүүлсэн, 2,118.0 мянган төгрөгийн төлбөрийн баримтыг QRкодоор баталгаажуулаагүй байна.	2,226.0	Зөвлөмж	Дарга Ня-бо	Ё.Батхуяг Н.Мөнхзул	
4	Шилэн дансны цахим хуудсанд 2 мэдээлэл хугацаа хоцроосон, тухайн жилийн төсөвт орсон нэмэлт, өөрчлөлт хэсэгт батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, хэтрэлт, хэмнэлтийн мэдээллийг давхар байршуулсан.	0	Зөвлөмж	Дарга Ня-бо	Ё.Батхуяг Н.Мөнхзул	
ДҮН		7,920.9				

АУДИТЫН ТАЙЛАН ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

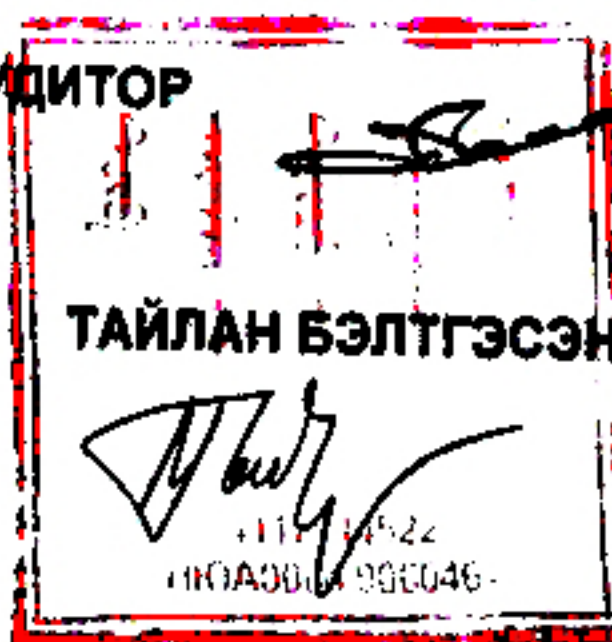
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

АХЛАХ АУДИТОР

Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

О.АМАРЖАРГАЛ

Т.МАЙЦЭЦЭГ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын хураангуй
тайлан

Огноо: 2021.03.05

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

Аудитын код:	ТӨА-2021/36/СТА-ТШЗ	Шалгагдсан байгууллага, нэгжийн нэр:	Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ
Аудит хийсэн бүтцийн нэгжийн нэр:	Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газар	Аудит хийсэн баг, албан тушаалтан	Ахлах аудитор Т.Майцацаг
Аудитын нэр:	Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан		

Хоёр. Байгууллага, нэгжийн тоо болон санал дүгнэлтийн талаарх мэдээлэл

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр/ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо					Гаргасан санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудит хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Аудит хийгээгүй	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
А	1	2	3	4	5					
1	Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ	1	+				+			
	ДҮН	1	+				+			

Гурав. Аудитын үр дүн

2.1 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн		Үүнээс			
		Тоо	Дүн	Зөвлөмж	Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Залруулсан
А	1	2	3	4	5	6	7
1	Баяндэлгэр сумын ИТХ	5	7,920.9	2,226.0	0	0	5,694.9
	ДҮН	5	7,920.9	2,226.0	0	0	5,694.9

2.3 Аудитын санал дүгнэлтийн үндэслэл:

Төв аймгийн Баяндэлгэр сумын ИТХ-ын аудитаар илэрсэн 5,894.9 мянган төгрөгийн алдааг аудитын явцад заруулж, заруулагдаагүй алдаа, зөрчил нь урьдчилан тооцсон материаллаг байдлын түвшингээс хэтрээгүй тул **Зөрчилгүй санал дүгнэлт өгөхөөр шийдвэрлэсэн.**

Дөрөв. Баталгаажуулалт

Тайлангийн хураангуй бэлтгэсэн:

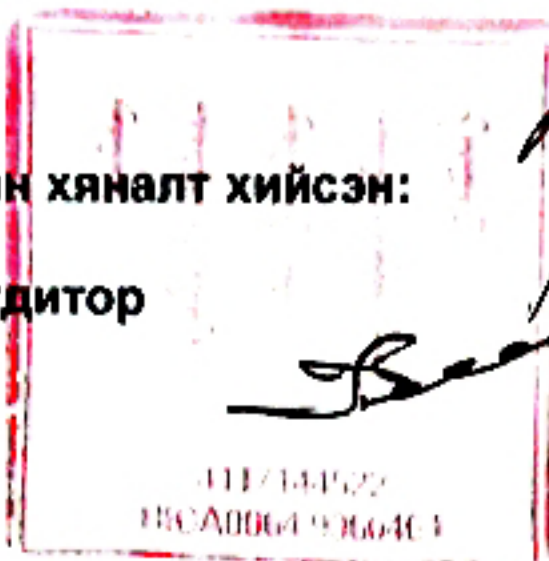
Ахлах аудитор

Т.Майцэцэг

Анхан шатны чанарын хяналт хийсэн:

Аудитын менежер

О.Амаржаргал

Хоёр дахь шатны чанарын хяналт хийсэн:

Дарга, тэргүүлэх аудитор

Ц.Хишигжаргал